

voorzitter

met een element van premie-
verevening ontwikkeld en aangebo-
den kunnen worden, voordat
individueel teruggeworpen worden
op strikt individuele oplossingen.
Men weet hoezeer wij hechten aan
een aanbod waarin elementen van
risicoselectie niet voorkomen en een
bepaald element van premie-
verevening is opgenomen. Dit is dus
een winstpunt. Als wij nu opnieuw
onzekerheid laten ontstaan over het
invoeringstijdstip, dreigen wij dit
winstpunt weer te verspelen.

Voorzitter! Ik heb geen formeel
bewijs, maar wel de politiek-
materieel zekering dat de Tweede
Kamer dit wijzigingsvoorstel zal
aanvaarden. De waarschuwing die
onder anderen door de heer De Boer
is geuit, heeft hij bijvoorbeeld ook
geuit bij het WAO-debat en de
MAAV. Hij zal zich dat herinneren.
Ook toen heeft de Tweede Kamer
enige heisa gemaakt over wat de
Eerste Kamer zich allemaal wel niet
permitteerde, maar zij is natuurlijk
wel unaniem akkoord gegaan. En zo
zal het nu ook lopen.

De heer **Van Leeuwen** (CDA): De
heer Van de Zandschulp wijst er
terecht op ± dat was ook mijn
herinnering ± hoe enorm de
toenmalige staatssecretaris Wallage
heeft moeten vechten om dat
wetsvoorstel, die reparatiewetgeving,
in de Tweede Kamer erdoor te
krijgen vanwege de ergernis die aan
de overkant ontstond omdat er meer
in dit huis was binnengehaald dan
aan die kant van het Binnenhof. Dat
was ook de inhoud van het verhaal
dat ik zojuist heb gehouden.

De heer **Van de Zandschulp** (PvdA):
De Tweede Kamer zal dus akkoord
gaan, maar sommigen om politieke
redenen niet "con amore".

De beraadslaging wordt gesloten.

In stemming komt het ordevoorstel
van de heer Veling.

De **voorzitter**: Ik stel voor, te
stemmen bij zitten en opstaan.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de
aanwezige leden van de fracties van
de VVD, de PvdA en D66 tegen dit
ordevoorstel hebben gestemd en die
van de overige fracties ervoor, zodat
het is verworpen.

Aan de orde zijn de

- **Regeling van een verzekering
voor nabestaanden (Algemene
nabestaandenwet) (24169);**
- **Wijziging van de Algemene
Ouderdomswet en enkele andere
wetten (24258).**

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid
tot het afleggen van stemverklarin-
gen vooraf over beide wetsvoorstel-
len.

□

Mevrouw **Van Leeuwen** (CDA):
Mijnheer de voorzitter! De CDA-
fractie zal tegen het wetsvoorstel
Algemene nabestaandenwet
stemmen op grond van de volgende
overwegingen.

1. Binnen de volksverzekering die
de Algemene nabestaandenwet
beoogt te zijn en die derhalve een
basisuitkering ofte wel een bodem-
voorziening voor iedereen die het
risico loopt, dient te garanderen,
wordt de volstrekte uitsluiting van
bepaalde categorieën nabestaanden
afgewezen. Genoemd kunnen
worden als nieuwe gevallen de
nabestaanden zonder kinderen, die
geen tijdelijke of gewennings-
uitkering meer zullen krijgen na 1 juli
1996. Bij bestaande gevallen geldt dit
voor de nabestaanden met een
inkomen uit arbeid van \leq 3838 per
maand en meer vanaf 1 januari 1998.

2. In het kader van het overgangs-
recht dienen de rechten, dat wil
zeggen de uitkeringen van bestaande
gevallen op basis van het beginsel
van rechtszekerheid te worden
gehandhaafd.

3. De termijnen om door middel
van werk of anderszins, bijvoorbeeld
verzekeringen, inkomen te kunnen
verwerven zijn te kort. De CDA-fractie
betwijfelt bovendien sterk of deze
mogelijkheden er zelfs al zijn voor
oudere nabestaanden en nabestaan-
den met een slechte gezondheid.

4. Ten slotte blijft de CDA-fractie
vinden dat de uitvoerbaarheid en de
handhaafbaarheid onder sterke druk
komen te staan.

En nu het AOW-wetsvoorstel. Ook
tegen het AOW-voorstel houden wij
ernstige bedenkingen op grond van
kwaliteit en uitvoerbaarheid, het
nemen van een voorschot op de
toekomstige AOW-discussie alsmede
het nu afschaffen van de
uitzonderingsgrond voor toekomstige
bloedverwanten in de tweede graad.

Om al die redenen zullen wij ook
tegen dit wetsvoorstel stemmen.

□

Mevrouw **Gelderblom-Lankhout**
(D66): Mijnheer de voorzitter! Wij
hebben hier een vrij unieke
argumentenwisseling gehad. Ik stel
er prijs op om vast te stellen dat dat
met dit kabinet mogelijk is. Dit
kabinet luistert, wij luisteren weer
naar het kabinet. En argumenten,
zoals het hoort, worden gewisseld.

Er zijn mensen die denken dat
verwerpen beter zou zijn. Wij zijn
daar niet van overtuigd. Gezien het
dossier en gezien de begrotings-
discipline die dit kabinet zich zelf
heeft opgelegd, zou er een nog
hardere wet terugkomen, want dan
moet weer een besparingsverlies
worden opgebracht.

Voor ons is dankzij de argumenta-
tie het hardste punt eruit door de
toezegging van het kabinet. Dat is,
gegeven de randvoorwaarden, het
beste wat erin zat. Dit is nog steeds
geen fraaie wet. Ik houd overeind
wat ik in eerste instantie namens
mijn fractie heb gezegd. Voor
sommige mensen is het een
snoeiharde bezuiniging, die pijn doet
en die ook ons pijn doet. Maar alles
afwegende ± en je moet keuzes
maken; daarvoor zijn wij hier
neergezet ± zullen wij ten slotte
unaniem voorstemmen.

□

De heer **Van den Berg** (PvdA):
Mijnheer de voorzitter! Het zal
niemand zijn ongaan dat mijn fractie
met het voorstel voor de
nabestaandenwet buitengewoon
grote problemen heeft gehad en nog
heeft, hoewel zij zich ook realiseert
dat maatregelen in de nabestaanden-
sfeer deel zijn van het regeerakkoord.
Op die bezwaren zelf kom ik niet
meer terug, want ik kan daarvoor
verwijzen naar datgene wat mijn
collega Van de Zandschulp daarover
gezegd heeft. De structuur van de
wet levert onder omstandigheden
grote bezwaren op ± maar dat geldt
in meer dan één geval, dus niet
alleen bij de nabestaandenwet ± en
die kan de Tweede Kamer blijkbaar al
nauwelijks herstellen, hoewel zij
daartoe een eerbiedwaardige poging
gedaan heeft. Ik erken dat. De Eerste
Kamer kan dat zeker niet. Zij kan
alleen op een paar punten de
gevolgen verzachten.

Van den Berg

Het probleem van sociale-zekerheidswetgeving in het algemeen ± wij hebben dat bij deze debatten weer ondervonden ± is dat kennelijk het bedrag aan besparingen vooropstaat en dat het uitgangspunt van rechtsgelijkheid voor het kabinet te veel daaraan is gerelateerd en dat dit makkelijk gaat ten koste van de kwaliteit en van de rechtszekerheid die met de wetgeving beoogd moet worden. Recht is instrument van beleid, maar is ook waarborg. De fractie hoopt dat de staatssecretaris, maar eerlijk gezegd het kabinet in het algemeen, deze debatten zal willen zien als een ernstige waarschuwing. De motie-Van de Zandschulp uit februari 1995 was niet bedoeld als een mooie verklaring, maar als een waarschuwing. Het stemgedrag dat wij zullen tonen, zij van die waarschuwing een versterking. De nabestaandenwet kiest een weg naar staatscaritas en wij hebben in de algemene politieke beschouwingen gezegd, die weg niet op te willen. Laat in de komende kwalitatieve herijking van de sociale zekerheid deze wet niet blijken een legitimerend precedent te zijn geweest. Wij hopen dat vurig.

Twee leden van mijn fractie zijn van mening dat ook na de toezegging van het kabinet onvoldoende is voldaan aan de minimale zorgvuldigheidseisen die moeten worden gesteld aan een zo ingrijpende wijziging in een deel van de sociale zekerheid. Zij zullen hun stem derhalve niet aan dit wetsvoorstel kunnen geven. De overige leden zullen, met de opmerkingen die daarbij horen, uiteindelijk vóór deze wet stemmen. De hele fractie zal stemmen vóór het wijzigingsvoorstel van de AOW.

De heer **Heijmans** (VVD): Voorzitter! Ik kan heel kort zijn. Gisteravond ± ik kan beter zeggen: vannacht ± heb ik namens de fractie al een reactie gegeven op de toezegging die de staatssecretaris namens het kabinet heeft gedaan. Ik neem aan dat ik die reactie nu niet hoeft te herhalen en dat ik kan volstaan met de mededeling dat mijn fractie, evenals D66, unaniem vóór het wetsvoorstel zal stemmen. Ik heb het dan uiteraard over de nabestaandenwet. Ook de AOW-wetgeving ontmoet bij mijn fractie geen moeilijkheden. Ook daar zullen wij ons achter scharen.

De heer **Hendriks**: Voorzitter! Ik kan alleen maar concluderen dat de toezeggingen van de staatssecretaris niet wezenlijk hebben geleid tot een belangrijke wijziging van de structuur en de uitwerking van dit wetsvoorstel. Mijn fractie vindt nog steeds dat het een bezuinigingsmodel betreft dat glashard voorbijgaat aan alles wat normaal sociaal rechtvaardig kan worden genoemd. Mijn fractie kan deze wetsvoorstellen absoluut niet accepteren.

De heer **Batenburg** (AOV): Voorzitter! Het AOV zal tegen dit wetsvoorstel stemmen, omdat weer is gebleken dat de zwartepiet wordt neergelegd bij de zwaksten, in dit geval de nabestaanden. Ondanks de toezegging van de heer Linschoten, blijft er bij de vrijlating het probleem bestaan dat er onrecht gedaan wordt aan de mensen die niet kunnen werken en die niet in staat zijn, werk te vinden.

In stemming komt wetsvoorstel 24169.

De **voorzitter**: Ik stel voor, hoofdelijk te stemmen over dit wetsvoorstel.

Daartoe wordt besloten.

Vóór stemmen de leden: Rensema, Roscam Abbing-Bos, Schuyer, Staal, Talsma, Tuinstra, Varekamp, Ter Veld, Vrisekoop, Wiegel, Wiltgens, Van de Zandschulp, De Beer, J.Th.J. van den Berg, Van den Broek-Laman Trip, Cohen, Dees, Van Eekelen, Gelderblom-Lankhout, Ginjaar, Glastra van Loon, Van Graafeiland, Grewel, De Haze Winkelman, Heijmans, Heijne Makkreel, Hessing, Van Heukelum, Hilarides, De Jager, Jurgens, Ketting, Korthals Altes, Linthorst, Lodewijks, Loudon, Luijten, Lycklama à Nijeholt, Pit, Le Poole en de voorzitter.

Tegen stemmen de leden: Rongen, Schoondergang-Horikx, Schuurman, Steenkamp, Stevens, Veling, Werner, De Wit, Zijlstra, Zwerver, Baarda, Batenburg, G. van den Berg, Bierman, De Boer, Boorsma, Braks, Van Dijk, Eversdijk, Van Gennip, Glasz, Grol-Overling, Hendriks,

Hirsch Ballin, Hofstede, Holdijk, Jaarsma, J. van Leeuwen, L.M. van Leeuwen, Luimstra-Albeda, Michiels van Kessenich-Hoogendam, Pitstra en Postma.

De **voorzitter**: Ik constateer dat het wetsvoorstel met 41 tegen 33 stemmen is aangenomen.

In stemming komt wetsvoorstel 24258.

De **voorzitter**: Ik stel voor, te stemmen bij zitten en opstaan.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, de PvdA, D66 en het lid Hendriks voor dit wetsvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- enkele punten van de agenda van de JBZ-raad van 23 en 24 november 1995 (23490, EK nr. 90) en van:

- de motie-Jurgens c.s. over het tijdig aan de Staten-Generaal overleggen van ontwerp-besluiten van de JBZ-raad (23490, nr. 90c).

(Zie vergadering van 19 december 1995.)

De **voorzitter**: Wij hebben gisteravond een derde termijn over dit onderwerp gehad. Door een misverstand kon de minister toen niet antwoorden. Ik geef graag het woord aan de minister van Binnenlandse Zaken voor het antwoord in derde termijn.

De beraadslaging wordt hervat.

Minister **Dijkstal**: Voorzitter! De taal is in beweging. Het gevleugelde woord in de Tweede Kamer is tegenwoordig: verbijsterd. Wat er ook gebeurt, je bent verbijsterd. Ik ben er licht verwonderd over dat hier gisteravond een derde termijn is gehouden waarvan beide bewindslieden niets wisten. Zeker nu ik kennis